

OS CENTROS DE INVESTIGACIÓN MARIÑA EN GALIZA

Alexandre García Regueira*

A moita contaminación que leva sufrido, as inxentes cantidades de recursos que extraemos, os moitos metros que lle levamos gañando..., fannos crer que o mar pode con todo, pero non é certo. Hoxe xa non se pesca coma antes e é moi difícil atopar franxas de costa que non estean humanizadas. Estes son sen dúbida síntomas de que a nosa relación co mar non está a ser respectuosa. A investigación pode darnos os medios para evitar que a situación empeore. Unha mellor comprensión dos procesos que teñen lugar nel, unha xestión sustentábel dos recursos ou unha mellora na xestión de residuos son aspectos que a investigación pode e debe axudar a aplicar no mar.

*CANTO MELLOR COÑEZAMOS O MAR,
MÁIS MOTIVOS TEREMOS PARA DEFENDELO!*

Ao igual que noutros moitos aspectos da nosa sociedade, o mar está tamén presente na investigación. Somos un pobo mariñeiro, e a investigación non é allea a isto. Existen liñas punteiras de investigación en Galiza noutros campos que non teñen relación co mundo mariño como a nanotecnoloxía, ou a tecnoloxía agropecuaria, pero sen dúbida o mar é o centro de moitas das miradas dos nosos investigadores.

As publicacións de investigadores que traballan en Galiza supoñen o 20% do publicado en temas mariños en España (datos de *Web of Science*). Só este dato é suficiente para darnos conta da importancia da investigación mariña galega. Esta gran produción científica non é casual, xa que en Galiza existen moitos centros de investigación e moitos investigadores, traballando en temas relacionados co mar. As razóns que avalan este importante investimento en recursos científicos son de sobra coñecidas: o importante peso da pesca no PIB galego (arredor do 10%), que somos o maior produtor de marisco do mundo despois de China, a proporción de lonxitude da costa con respecto á superficie total do país é moi elevada, etc.

A través deste artigo imos coñecer os centros de investigación mariña máis importantes que existen na actualidade no noso país.

IEO (Instituto Español de Oceanografía)

En Galiza existen dous centros do Instituto Español de Oceanografía, un en Vigo e outro na Coruña. O IEO é unha institución que depende do Ministerio de Ciencia e Innovación.

Nos seus comezos o IEO centrou as súas investigacións nas pesquerías, tanto

CETMAR. Centro Tecnolóxico do Mar.

na súa dinámica das especies de interese para a flota pesqueira, como na súa xestión. Actualmente estes dous centros, seguen 3 liñas principais de investigación: Pesquerías, Acuicultura e Medio mariño e Protección ambiental.

A área de Pesquerías está dedicada a estudos da dinámica de poboacións, bioloxía, seguimento de capturas, etc., das especies comerciais; así como á busca de novas posibilidades de pesca. No centro da Coruña ademais están a centrar a súa investigación en túnidos e especies semellantes como o peixe espada.

Na área de Acuicultura, o centro de Vigo concentra a súa investigación no cultivo de peixes, analizando a optimización do ciclo de cultivo de rodaballo e tratando de producir novas especies como o ollomol, salmonete, sargo e polbo. No IEO da Coruña préstaselle máis atención aos moluscos bivalvos tendo como obxectivo o cultivo de zamburiña e vieira, así como a mellora dos ciclos de cultivo de ostra e ameixa.

Por último na área de Recursos mariños, o IEO dedica os seus esforzos á análise dos procesos físicos, químicos e biolóxicos que acontecen no mar. Isto inclúe, por exemplo, o seguimento das mareas vermellas, ou da contaminación, así como o estudo da relación que hai entre os procesos físico-químicos e os biolóxicos.

IIM (Instituto de Investigacións Mariñas)

Este centro de investigación foi o primeiro de Galiza dedicado ao mar. Creouse en 1951, no peirao de Bouzas, como "Laboratorio costeiro de Vigo" dependente do Instituto de Investigacións Pesqueiras de Barcelona, do que dependeu ata 1978. Actualmente é un centro do Consello Superior de Investigacións Científicas (CSIC) e, polo tanto, está financiado tamén polo Ministerio de Ciencia e Innovación.

Nas liñas de investigación que están a seguir non se inclúen os estudos de pesquerías, pero si algúns aplicados á indus-

tria de transformación de peixes e mariscos. Tamén levan a cabo investigacións relacionadas coa acuicultura e o seguimento dos procesos físicos, químicos e biolóxicos do mar.

UNIVERSIDADES

As tres universidades galegas teñen investigadores, e grupos de investigación que traballan en temas relativos ao mar. Sería imposible facer un resumo de todas as liñas de investigación que se están a levar a cabo, debido á grande diversidade existente, pero os campos de estudo van desde a microbioloxía ou xenética, ata a oceanografía dos movementos das augas dos océanos.

Quizais sexa a Universidade de Vigo a que conte con máis especialistas na investigación mariña, tanto porque acolle unha titulación exclusiva de estudos mariños (Ciencias do Mar), como polo cúmulo de centros de investigación que hai nas proximidades da cidade olívica (IIM, IEO, CETMAR). Ademais, a Universidade de Vigo conta cunha Estación de Ciencias Mariñas na Illa de Toralla.

Tamén é certo que na Universidade de Santiago de Compostela existe unha especialidade na Licenciatura en Bioloxía

dedicada ao mar, así como un centro de investigacións exclusivamente mariñas, a Estación de Bioloxía Mariña da Graña.

CIMA

(Centro de Investigacións Mariñas)

Este centro consta de dúas sedes, unha situada en Pedras de Corón (Vilanova de Arousa) e outra como planta de cultivos en Ribadeo. É unha institución financiada principalmente pola Xunta de Galicia, pero tamén con fondos do Estado español.

O seu traballo xira ao redor dos cultivos mariños. Melloras nos ciclos de cultivo de especies marisqueiras, estudos da toxicoloxía e seguimento das mareas vermellas e patoloxías de bivalvos son algunhas das liñas que seguen.

GRADIANT, ENERGYLAB, CETMAR

Tanto o GRADIANT (Centro Tecnolóxico de Telecomunicacións de Galicia) como o ENERGYLab (Centro Tecnolóxico de Eficiencia e Sustentabilidade Enerxética) non son centros de investigación mariña pero si que teñen desenvolto investigacións relacionadas co mar ou co mundo da pesca. Por exemplo, GRADIANT deseñou

un sistema para que os mariñeiros embarcados puidesen votar.

O CETMAR (Centro Tecnolóxico do Mar) é unha fundación que trata de converterse no nexo de unión entre a investigación e as empresas que teñen que ver coa pesca e co mar. Como tal, ademais de ter funcións consultivas e de asesoramento, colabora con algún proxecto de investigación.

O CAMPUS DO MAR

O seguinte paso na andaina da investigación mariña en Galiza semella que será o Campus do Mar, un proxecto que trata de crear un espazo de Excelencia Internacional no entorno da cidade de Vigo. Formarán parte deste Campus moitos dos centros de investigación que se citaron anteriormente neste artigo, o que sen dúbida creará sinerxías entre os mesmos xerando colaboracións que darán lugar a novas liñas de investigación. Este Campus, con seguridade, será o centro de investigación mariña máis importante do Norte da Península ibérica.

* Alexandre García Regueira é investigador da Estación de Bioloxía Mariña da Graña.

